

Asia: VN/24520/2023

Uuden vammaispalvelulain soveltamisalan tarkentaminen

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunnonantajan organisaatio

Muu, mikä?

2. Pidätkö hallituksen esitysluonnoksen 3 luvussa kerrottuja tavoitteita kannatettavina?

kyllä osin

Voit halutessasi esittää huomioita:

Sosiaalihuollon yleislainsäädännön sekä vammaispalveluita koskevan toissijaisen lainsäädännön suhde on hankala. Mikä määrittää lain valinnan ja käyttötilanteen? Tämä jää lukijalle epäselväksi. Uhkana se, että siirrytään sosiaalihuollon lain piiriin tiukassa taloustilanteessa, jolloin palvelut tulevat mahdollisesti maksullisiksi.

3. Päästäänkö esitetyillä muutosehdotuksilla esityksen tavoitteisiin?

ei

Voit halutessasi esittää huomioita:

Palveluihin pääseminen saattaa vaikeutua, mm. henkilöstömitoitukset muuttuvat.

Lakiesityksen jälkeen on todettu suuret haasteet mm. hyvinvointialueiden taloudessa. Ohjaavatko säästövelvoitteet palveluiden saatavuutta ja ovatko vammaispalveluiden käyttäjät eriarvoisessa asemassa eri hyvinvointialueilla.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja itsenäisen elämän turvaaminen aiheuttaa huolta.

4. Ovatko ensisijaisen lainsäädännön mukaisten palvelujen ensisijaisuutta korostavat säännökset mielestänne kannatettavia? (Vammaispalvelulain 2 §)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Jos vammaispalveluita käyttävän päätökset on tehty vammaispalvelulain mukaisesti, niin voiko tulla mahdollisuus, että kesken kaiken aletaan noudattamaan sosiaalihuoltolakia?

Lause: "Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, tämän lain perusteella järjestetään palveluita vammaiselle henkilölle vain, jos hänelle ei ole järjestettävissä palveluita ensisijaisen lainsäädännön mukaan ja hänen välttämätön avun ja tuen tarpeensa poikkeaa siitä, mikä on henkilön elämänvaiheessa tavanomainen tarve." lisää suuresti tulkinnan varaa ja riskiä palveluiden saatavuuden huononemisessa. Vammaispalvelua tulisi noudattaa ensisijaisena lakina.

5. Onko elämänvaiheessa tavanomaisesta poikkeavaa tarvetta koskeva säännösehdotus mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Kuka määrittelee elämänvaiheesta poikkeavan tavanomaisen tarpeen?

Määritelmä antaa liikaa tulkinnanvaraa? Kaikki eivät tarvitse samaa palvelua samaan aikaan. Tämä ehdotus johtaa helposti ikään perustuvaan syrjintään. Ikä ei saisi vaikuttaa palveluiden saamiseen. Vamma tai oikeus palveluun eivät häviä iän myötä.

6. Onko asiakkaan edun ja maksuttomuuden suhdetta koskeva tarkennus mielestänne kannatettava? (Sosiaalihuoltolain 4 §)

ei

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

"Asiakkaan edun arvioinnissa ei oteta huomioon palvelusta määrättävää maksua. Sosiaalipalveluista perittävistä maksuista säädetään erikseen". Tämä on kirjoitettu epämääräisesti eikä asiakkaan etua huomioida.

Vammaispalveluiden maksuttomuus tulee säilyttää riippumatta vammasta, sairaudesta tai määräävästä lainsäädännöstä.

7. Onko asiakasmaksulain säännöksiä täydentävä niin sanottu suojasäännös mielestänne kannatettava? (Vammaispalvelulain 2 §:n 4 ja 5 momentti)

kyllä

Voit halutessasi esittää huomioita tai lisätä muutosehdotuksen:

Suojasäännöksessä ei ole määritelty minkäänlaisia tulorajoja. Suojasäännöksestä on tiedotettava palveluiden käyttäjiä.

Palveluita suunniteltaessa on tiedettävä kumman lain mukaisesti näitä tullaan toteuttamaan ja tässä vaiheessa tiedettävä ovatko palvelut maksullisia ja minkä hintaisia?

8. Voit halutessasi esittää muita huomioita esityksestä:

- kilometrikukkaro/ matkakukkaro mahdollistaisi enemmän valinnanvaraa ja suunnitelmallisuutta liikkumiselle
- voisiko matkat olla siirrettävissä toiselle kuukaudelle (esimerkiksi 3 kk seurantaohje)?
- oman elämän kannalta merkitykselliset kunnat, miten määritellään ja miten ja minne ne kirjataan? Onko näissä kuinka paljon tulkinnanvaraa?
- vammaispalvelulain ja sosiaalihoitolain rinnakkaisuus ja soveltaminen vaatii aukottomat ohjeet
- lakiesityksessä on liikaa väljyyttä ja tulkinnanvaraa. Esitys ei anna tällaisenaan tukea päätöksentekijälle. Riskinä on, että tulee alueellisia/ paikallisia tulkintaeroja mikä johtaa päätösten riitautuksiin.
- Lakiluonnoksessa perustellaan liikaa sosiaalihoitolain ensisijaisuutta mikä heikentää vammaisten oikeuksia. Erot esimerkiksi VPL kuljetusten määrissä ovat isot verrattuna sosiaalihoitolain ja vammaispalvelulain välillä.

Peränen Nina
Keski-Suomen hyvinvointialue - Keski-Suomen hyvinvointialueen
vammaisneuvosto